

LEEF MET MIJ MEE!

Opera

Opera =

- ruim 400 jaar oud: het langslpende ononderbroken 3D entertainment
- genre met enorme diversiteit:
  - muziekstijlen, zangstijlen
  - verhaalsoorten
  - beoogd publiek

Rol van de muziek

- muziek versterkt de woorden
- muziek verklankt de emotionele lading al dan niet in overeenstemming met de woorden, en voegt zo betekenis toe
- de componist is de eigenlijke verteller!

- geschreven voor de opening van het nieuwe operagebouw in Caïro
- libretto van Antonio Ghislanzoni
- première in 1871
- Italiaanse première in 1872
- groot succes

Aïda speelt zich af in het oude Egypte: Amneris, de dochter van de Farao is verliefd (en beloofd) aan de krijgsheld Radames, die een heimelijke relatie heeft met de slavin Aïda, uit het door hem overwonnen Ethiopië.

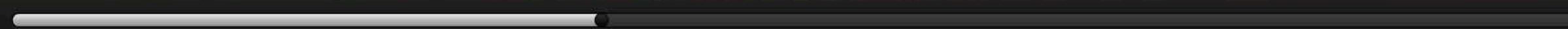

12:19

De hemel heeft je voor de liefde geschapen...

|| 04:38

GIUSEPPE VERDI

1813 - 1901

- een boer uit Parma
- tijdens zijn leven al een legende
- zijn opera's waren zeer succesvol
- door een combinatie van extreem drama, toegankelijke muziek en vooruitstrevend theater
- 26 opera's en relatief weinig andere werken

l'Orfeo

favola in musica

Door Claudio Monteverdi
(1567 - 1643), componist,
zanger, gambist in
Mantua en later Venetië.
Componeerde veel
missen en madrigalen, en
de eerste 'echte' opera
l'Orfeo in 1607.

Wat er aan vooraf ging:

- toenemende populariteit van 'intermedi'
- ideeën van de Florentijnse 'Camerata',
  - terug naar het Griekse ideaal
  - zang naar spraakritme: recitatief
  - de menselijke emoties centraal
- eerste opera's, zoals 'Euridice' van Jacopo Peri (1600)

As Vesta was from Latmos hill descending

Thomas Weelkes (1601)

As Vesta was from Latmos hill descending,
she spied a maiden Queen the same ascending,
Attended on by all the shepherds' swain,
to whom Diana's darlings came running down amain,
First two by two, then three by three together,
Leaving their goddess all alone hasted thither;
And mingling with the shepherds of her train,
with mirthful tunes her presence entertain.
Then sang the shepherds and nymphs of Diana,
Long live fair Oriana!

Vesta kwam van haar Latmosheuvel naar benee
En zag, haar tegemoet, een maagd, een koningin
Omringd door zwijnehoeders en hun vee
En al Diana's lievelingen kwamen mee
Eerst 2-aan 2, toen 3-aan-3, toen iedereen
Ze lieten inderhaast hun godin helemaal alleen
Om zich fluks bij die herdersgroep te voegen
Met lustig lied tot algemeen genoegen.
En toen zong elke nimf en herder van Diana:
Lang leve onze schone Oriana !

ing, as-cend - ing, the same as-cend -

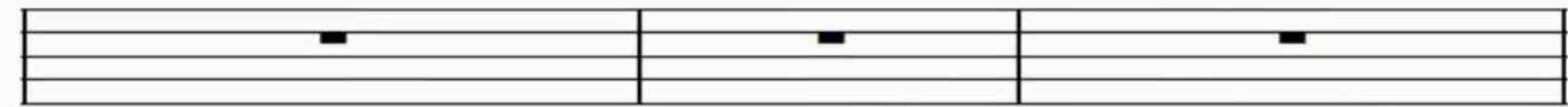
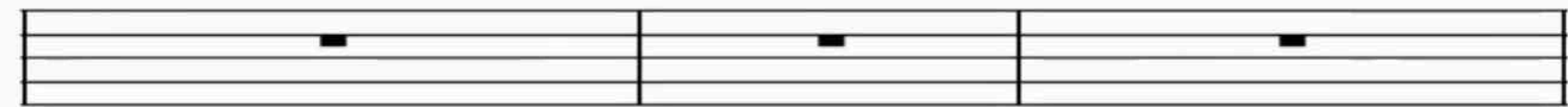
ing, as - cend - ing, the same as-cend -

same as-cend - - ing, as - cend -

same as-cend - - ing, the same

07:35

|| 02:06

Opera en de factor tijd

Recitatief

*handeling in het 'hier en nu',
de tijd verloopt volgens de klok
= werkelijke tijd*

Aria

*de tijd wordt stilgezet, voor
reflectie op de gebeurtenissen
= psychologische tijd*

04:57

arte

On m'a dit que c'est Jupiter

|| 00:35

Le Nozze di Figaro

- genre: 'opera buffa' = komische opera
- speelt in Sevilla, rond 1780
- gebaseerd op (tweede) deel van Beaumarchais' trilogie (derde deel is 'De barbier van Sevilla')
- typeringen van traditioneel 'commedia dell'arte'
- maatschappelijk gevoelige thema's over klassenstrijd en de macht van de bedienden (het volk)

Mozart & Da Ponte

1756 - 1791

- componist, pianist, violist, leraar, wonderkind
- blonk wit in alle genres
- 22 opera's en singspiele

1749 - 1838

- priester, schrijver, handelaar, leraar, avonturier, schavuit
- schreef 3 libretti voor Mozart: Figaro, Don Giovanni, Così fan tutte

de Almaviva's

SOCIOGRAM

Rosina

de Graaf

claimt het dubieze
'eerste nacht-recht'

Bartolo

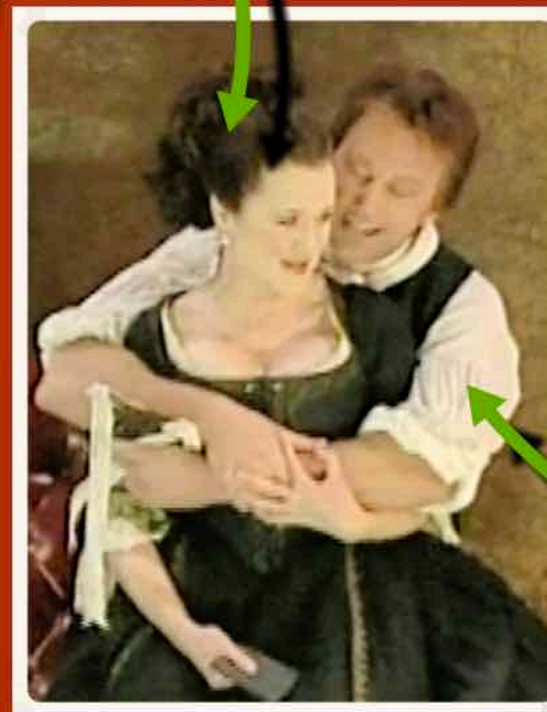

Marcellina

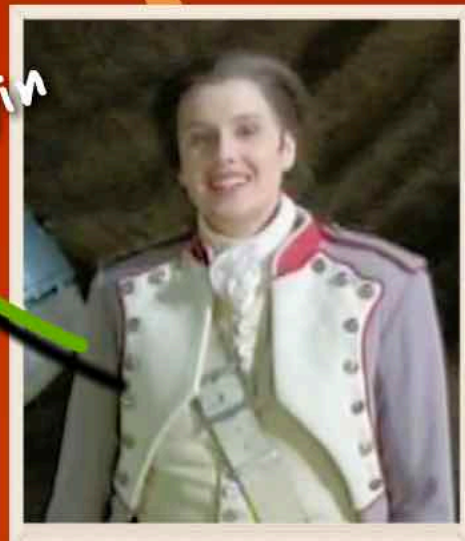
en hij is Figaro's
eigenlijke vader!

is verliefd op
Figaro, maar blijkt
zijn eigenlijke
moeder te zijn!

Susanna en Figaro
gaan trouwen!

is verliefd
op de Gravin

Cherubino

- Zijn moeder?
- Zijn moeder.

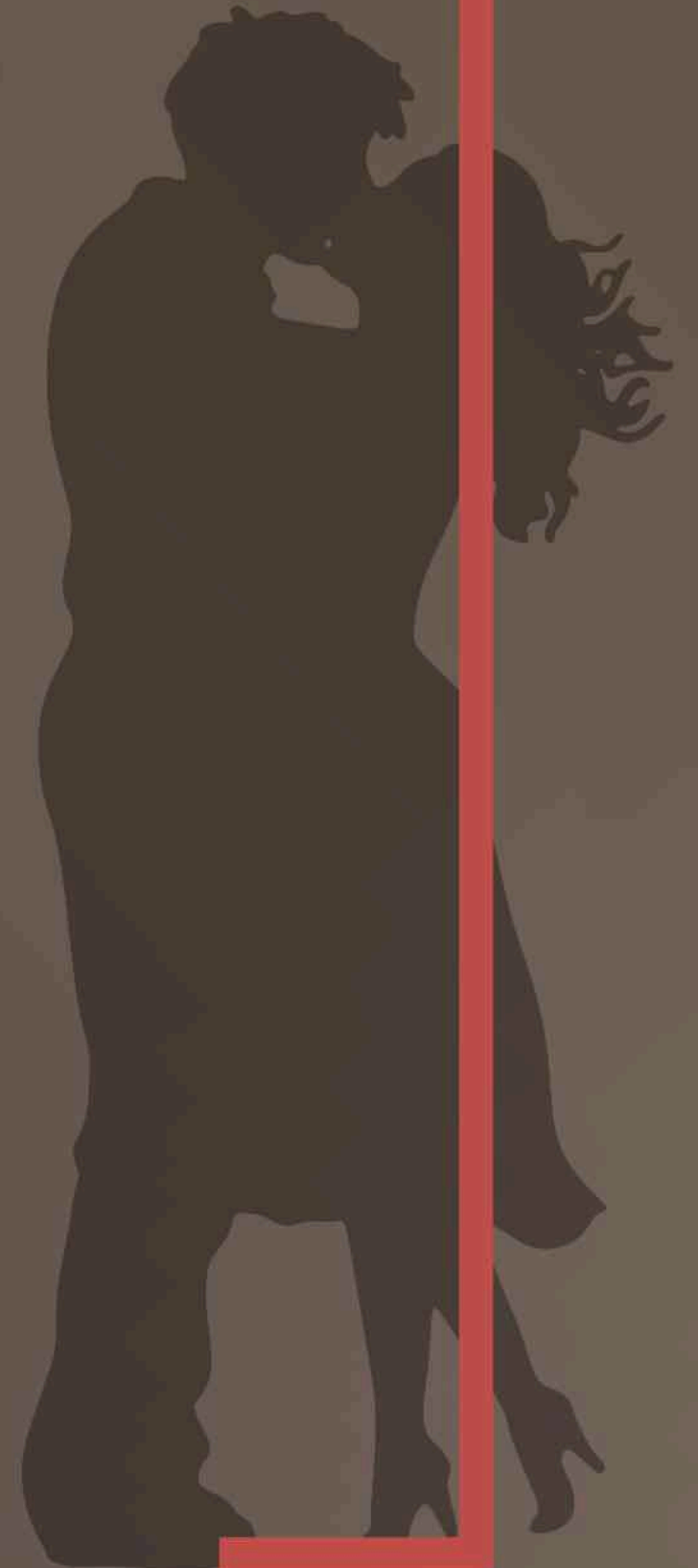
|| 04:59

Tristan und Isolde

- première in 1865, Parijs
- meteen omstreden door seksuele thematiek, en de suggestieve muziek
- tart de grenzen van de vertrouwde tonaliteit, en is een voorbode van de 20ste eeuwse atonaliteit
- enorme eenheid in 'thematisch materiaal': opera is gebaseerd op één muzikaal thema: het 'Tristan-akkoord'

één muzikaal thema:

The image displays a musical score for piano in 6/8 time. The score is written on two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 6/8. The music is divided into two sections: 'Longing' and 'Desire'. The 'Longing' section is marked with *pp* (pianissimo) and features a melodic line in the treble staff and a bass line in the bass staff. The 'Desire' section is marked with *p* (piano) and features a melodic line in the treble staff and a bass line in the bass staff. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings. A video player interface is visible at the bottom of the image, showing a play button, a progress bar, and a timestamp of 00:04.

- Het is fantastisch! Het is een enorm moment, niet?
- Inderdaad.

03:42

Wagner spreekt:

"Omdat ik in mijn leven nooit echt het geluk van de liefde ervaren heb, wil ik een gedenkteken oprichten voor deze mooiste aller dromen, een werk waarin deze liefde volledig tot uitdrukking komen kan: ik heb in mijn hoofd een Tristan und Isolde ontworpen, een eenvoudige, maar volbloedige muzikale weergave; met de zwarte vlag die op het einde waait, zal ik mijn dan toedekken om - te sterven -".

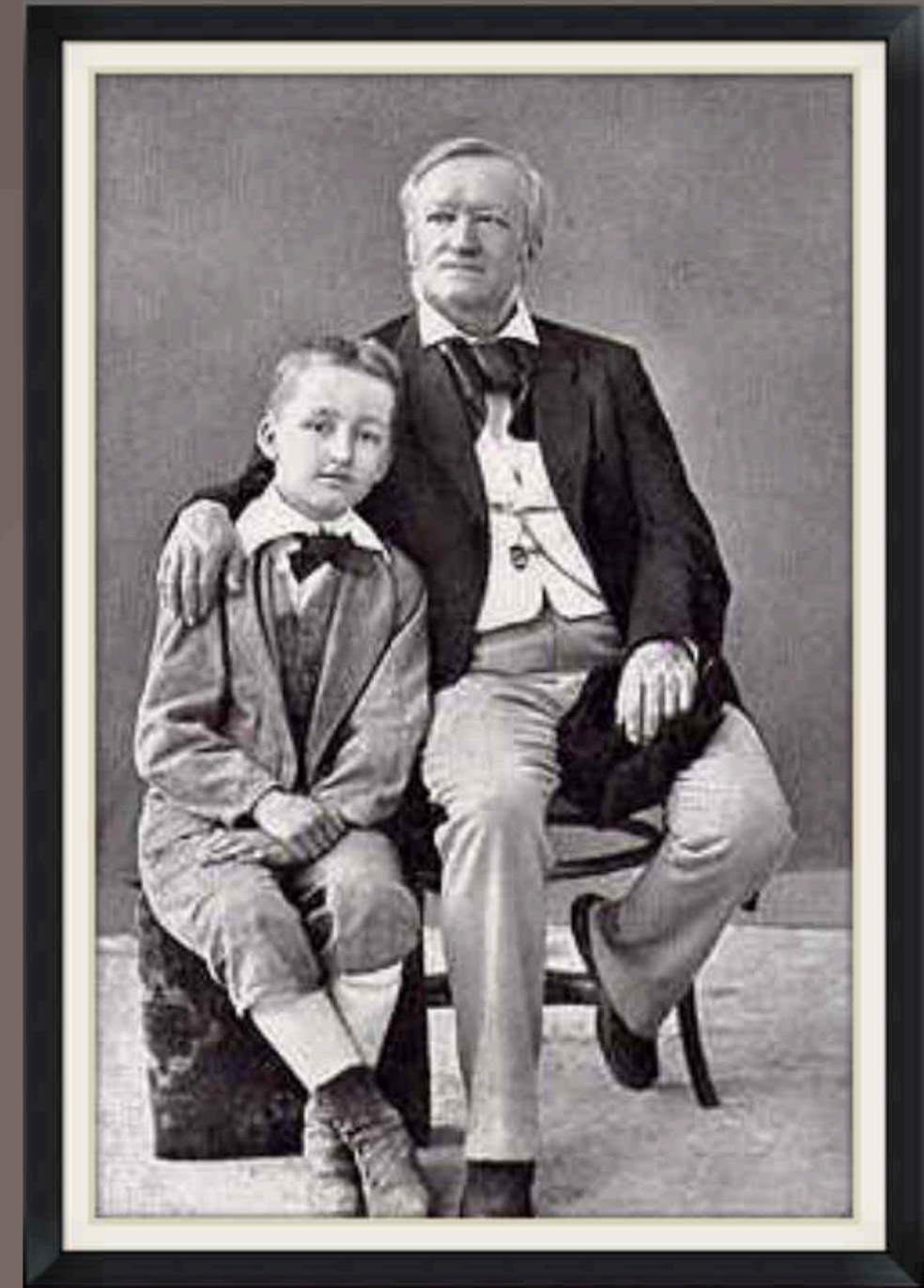
"Kind! Die Tristan wordt iets verschrikkelijks! Die laatste akte!!! Ik ben bang dat het verboden wordt - tenzij het geheel door een slechte opvoering in een parodie verandert; alleen middelmatige opvoeringen kunnen me redden. Helemaal geslaagde zullen de mensen gek maken, -iets anders kan ik mij niet voorstellen. Dat het zover met me moest komen!! O wee!!"

Richard Wagner

1813 - 1883

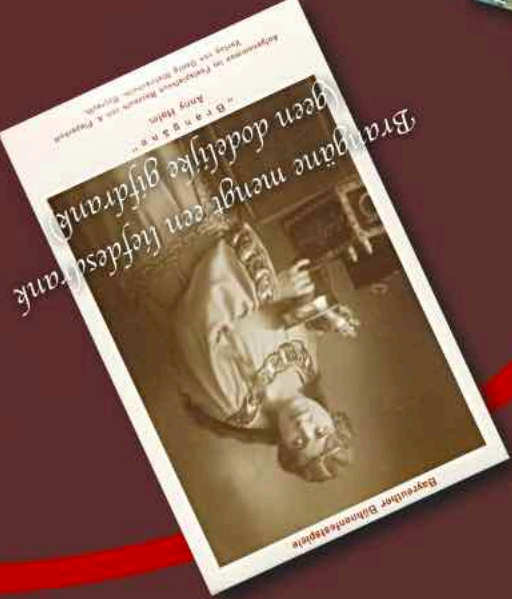
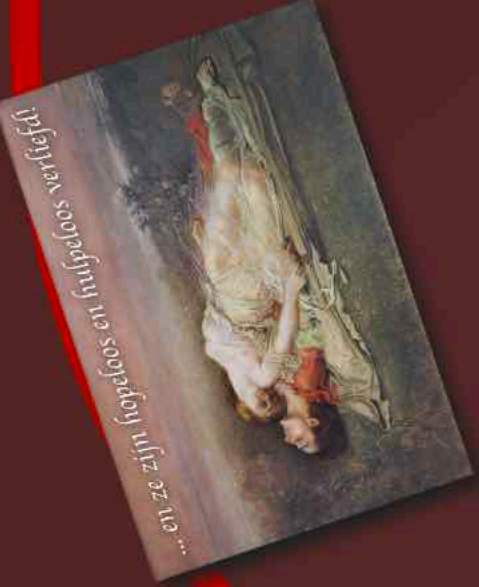
- laat-romantiek
- grotendeels autodidact
- voltooide 13 opera's (en evenveel bleven er onvoltooid)
- schreef zijn eigen libretti, creëerde zijn eigen theater, en muntte de term 'Gesamtkunstwerk'
- was politiek actief, moest daarom tijdelijk in ballingschap leven
- schreef verhandelingen en (omstreden) pamfletten

TRISTAN EN ISOLDE

TRISTAN EN ISOLDE

I drink thee without flinching!

Opera als spiegel

Renaissance/Barok

L'Orfeo (1607): de individuele mens staat centraal

Classicisme:

Figaro (1786): Verlichting -> maatschappelijke idealen, klassenstrijd

Romantiek

Aïda (1871): persoonlijke keuze voor de liefde, tegen de omgeving en betersweten in

Tristan und Isolde (1865): liefde en dood als spiritueel en metafysisch thema

LEEF MET MIJ MEE!

Opera

tot de volgende keer!